

**PERSPECTIVA POSTMODERNĂ
ASUPRA PROBLEMATICII SIGURANȚEI OMULUI
ÎN CONTEXTUL PROVOCĂRILOR CONTEMPORANE**

SERGHEI SPRINCEAN*
SORIN BECCIU**

Abstract: *The current global crises, the health crisis and the information wars and their axiological aspects have created risks and threats to the security of human beings and societies. The postmodern approach comes with a skepticism, subjectivism and relativism, a suspicion of the foundations of Western culture. Their systematic destruction, the use of language to promote an ideology becomes the source of chaos and decreases the degree of social cohesion in any society. The values of the postmodern world, tolerance and equality, come into conflict with the traditional society that had at the top of the hierarchy a truth of a religious nature.*

The current COVID19 crisis leads to a dangerous mutation of two state archetypal models: T. Hobbes's leviathan with C. G Jung's devouring mother archetype, leads to a the limitation in rights and a degradation of the human being. In the current information wars to ensure the security of the citizen, axiological immunization provides the way for global problems at the local level.

Keywords: *modernization; postmodernism; ideology; security;*

Criza globală pluridimensională, în care se găsește omenirea la etapa contemporană de dezvoltare, și posibilele rezultate dezastruoase ale acesteia atât pentru nivelul de trai al omului, calitatea vieții sale individuale, demnitatea sa, cât și pentru viitorul civilizației umane pe Terra în cel mai global sens, încep să lase o amprentă tot mai vizibilă și substanțială asupra tuturor sferelor vieții și activității umane prin conștientizarea de către tot mai mulți factori de decizie, de către formatorii opiniei publice și liderii sociopolitici, a amplitudinii progresive galopante a

* Dr. hab. în Științe Politice, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, Chișinău, sprinceans@yahoo.com

** Drd. în Științe Politice, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, Chișinău, sorinbecciu@gmail.com

pericolelor și amenințărilor totale la adresa omenirii și a persoanei umane, idee fundamentată și argumentată de tot mai numeroși savanți de talie mondială¹. Această criză globală care impune actualmente societății un anume mod de manifestare și comportament, specific situațiilor de urgență, caracterizat uneori prin panică, prin decizii strategice dezechilibrate, posedă un caracter polidimensional și include astfel de aspecte precum criza domeniului economic: energetic, financiar, comercial, monetar etc.; a domeniului ecologic și a biosferei, a mediului ambiant, a sferei politicului: a guvernării sociale, a reprezentării democratice a cetățeanului în actul decizional-politic, a funcționării instituțiilor politice; a domeniului relațiilor interumane, sociale și interstatale: conflicte violente, revoluții și răsturnări frecvente ale elitelor conducătoare, războaie și conflagrații militare regionale cu implicarea principalelor forțe politice, economice și militare de pe mapamond etc².

Procesul de modernizare și ajustare la imperativele timpului a sistemului internațional și național al securității este unul continuu și necesită permanent noi idei și propuneri de îmbunătățire și de eficientizare, deoarece în perioada contemporană asigurarea securității umane a devenit o preocupare complexă și multidimensională, încorporând astfel de componente precum securitatea personală, de mediu, a sănătății, alimentare, a comunității, securitatea politică și economică.

Moralizarea și bioetizarea relațiilor sociale și a proceselor securitare la nivel mondial lasă o amprentă semnificativă și la nivel local, unde de asemenea se produc procese de modernizare a vieții social politice și a sectorului național de securitate, dar totuși cu ritmuri mult mai lente decât ar fi acceptabil de societate³.

În contextul procesului de globalizare, apar tot mai multe studii cu privire la esența și diversele aspecte ale crizei mondiale. În această situație a crizei continue, societatea contemporană devine tot mai mult una în care predomină riscul. Potrivit sociologului german U. Beck, modernizarea inevitabil va duce către o desființare a civilizației contemporane, care va da naștere unei societăți de risc, dominată de diverse pericole și amenințări, dintre care cele civilizaționale și cele tehnologice se deosebesc printr-o violență deosebită⁴.

O reacție critică la teoria modernizării clasice a fost și curentul postmodernist care face parte din cel de-al doilea val al teoriei modernizării. Chiar dacă modernizarea a adus abundență materială nemaîntâlnită până atunci, ea a cauzat și pro-

¹ Sprincean, S., „Unele contribuții ale comunității internaționale la depășirea crizei globale prin aplicarea mecanismelor bioetice de modernizare a politicului“, *Anuar Științific / Inst. de relații internaționale din Moldova (IRIM)*; col. red.: V. Beniuc (red.-șef) [et. al.], Vol. 10, Chișinău, Print-Caro, 2012 pp. 70-78, p. 71.

² Sprincean, S.; Becciu, S., The assuring human security in the conditions of intensification of global process of social-political pressure, *Гуманитарное знание и духовная безопасность: сборник материалов IV Международной научно-практической конференции* (г. Грозный, 1-3 декабря 2017 г.), Махачкала, ЧГПУ, АЛЕФ (ИП Овчинников), 2017, pp. 514-519, p. 515.

³ Sprincean, S., „Perspective bioetice și politice de modernizare a sectorului securității umane în Republica Moldova“, *Filosofia și perspectiva umană: Materialele Conferinței științifice consacrată Zilei Mondiale a Filosofiei. 17 noiembrie 2016*, Chișinău, UnAȘM (Tipogr. „Biotehdesign“), 2017, pp. 64-69., p. 65.

⁴ Бек, У., *Общество риска. На пути к другому модерну* / Пер. с нем. В. Седелника и Н. Федоровой; Москва, Прогресс-Традиция, 2000, p. 195.

bleme printre care autocrația raționalității, imperativele tehnologiilor, slăbirea umanității, dezordinea spirituală, catastrofe ecologice. Totodată, procese precum contraurbanizarea – mutarea din centru în suburbii, mișcările ecologiste nu își găsesc explicația în teoria clasică ceea ce a creat imperativul creării unei noi teorii. Chiar dacă este relativ recent, cercetătorul chinez C. He reușește să găsească caracteristicile principale ale celui de-al doilea val al modernizării. Prin urmare aceasta pune accentul pe cunoaștere și învățare continuă, informatizare, ecologie, inovație, dezvoltarea inteligenței artificiale: generează globalizare, decentralizare, diversitate⁵. Teorii importante specifice celui de-al doilea val al teoriei modernizării sunt: noua modernizare, postmodernismul, societatea informațională etc.

Dintre reprezentanții curentului postmodernist în care putem observa anumite aspecte dintre formele de presiune politică și relația acestora cu modernizarea socială și politică îi putem menționa pe D. Bell, J. F. Lyotard, G. Deleuze, J. Derrida, M. Foucault, F. Jameson, D. Harvey, R. Rorty, J. Lacan, J. Baudrillard, P.-F. Guattari, E. Lévinas, S. Žižek etc. Cu toate acestea ei nu au reușit să cristalizeze un curent teoretic încheiat, ci doar încercări teoretice prin care se susțineau mai multe lucruri: refuzul modernității, raționalismului, autorității, tehnologiei și științei, întoarcerea la elementele tradiționale, văzând în tradiție un element benefic, promovarea noilor valori și stiluri de viață, cu o mai mare toleranță pentru diversitatea etnică, culturală, sexuală – conform dorinței individului de a alege după cum susținea politologul american R. Inglehart în lucrarea sa *Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies* (1997)⁶. Un aport important pentru crearea abordării postmoderniste îl au filosofi francezi. Considerăm că desacralizarea și răsturnarea ierarhiilor produsă de „Revoluția Franceză” are profunde efecte asupra filosofiei din hexagon păstrându-se caracterul de stânga: anti instituții, anti ordine, anti ierarhii sociale.

Postmodernismul nu are o definiție uniformă, cercetătorii îl interpretează diferit și analizează critic aspectele modernizării. Cu toate acestea, *Enciclopedia Britannica* definește „postmodernismul” – „curent filosofic din vestul Europei, caracterizat de scepticism, subiectivism și relativism, o suspiciune asupra rațiunii, interesat de rolul ideologiilor pentru menținerea puterii politice și economice”⁷. Postmoderniștii percep critic cultura occidentală ca fiind influențată de elita dominantă ca să-și servească propriile interese. În acest curent filosofic vedem o combinație a teoriei lui K. Marx privind conflictul claselor și teoriei lui A. Gramsci care analizează importanța culturii pentru a institui un control asupra maselor⁸.

⁵ He, C., *Modernization science: The principles and methods of national advancement*, Berlin, Springer, 2012, pp. 209-2012.

⁶ Inglehart, R., *Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies*, Princeton, University Press, 1997, pp. 25-28.

⁷ Duignan, B., *Postmodernism* www.britannica.com/topic/postmodernism-philosophy [accesat 20.08.2019].

⁸ Sprincean, S., Becciu, S., „Ethical perspective on the phenomenon of political influence in Antonio Gramsci's works”, *Професійна та корпоративна етика на сучасному етапі розвитку соціогуманітарного знання : матеріали науково-практичної конференції (Київ, 23-24 листопада 2017 року)*, 2018, pp. 75-79.

Cercetătorul american D. Harvey identifică în postmodernism un curent care vine să combată „monotonia modernității” și vede prin discursurile alternative ca forțe eliberatoare de universalitatea cu iz totalitar⁹.

Enciclopedia Britannica identifică preceptele postmoderniștilor: 1) nu există o realitate obiectivă, 2) nu există adevăr științific sau istoric, 3) știința și tehnologia sau chiar rațiunea și logica nu sunt vehicule pentru progres, dar instrumente pentru control, 4) rațiunea și logica nu sunt universal valabile 5) nu există natură umană (comportamentul uman este social construit sau determinat), 6) limbajul nu se referă la o realitate în afara sa, 7) nu există cunoaștere sigură, 8) nici o teorie despre natură sau societate nu poate fi adevărată, acestea reprezintă „metanarative” neadevărate.

Filosoful și sociologul francez J. F. Lyotard, în lucrarea sa *The postmodern condition: a report on knowledge* (1979)¹⁰, analizează sceptic cunoașterea și introduce termenul „metanarativă” ca fiind o trăsătură a modernității „simplificând până la extrem, definesc postmodernitatea ca neîncrederea în metanarative; funcția narativă își pierde din calitățile sale, eroii, marele pericole și aventuri, scopul suprem, toate se disipează în limbajul narativ” conchidea autorul în introducerea lucrării sale. Tot el introduce termenul „postmodern” ce presupunea atitudinea sceptică față de aceste metanarative, termen ce a fost preluat de către criticii de artă, filosofi sau de cercetătorii în științele sociale. Sociologul francez percepea dezvoltarea istorică nelineară, de la societatea tradițională la cea modernă, și de la modernă la postmodernă unde omul nu mai caută doar asigurarea cu bunuri materiale, dar încearcă să obțină fericirea individuală. Se pare că acest curent vine pe abundența adusă de modernizare, când omul încearcă să obțină și bunurile spiritului, având ca scop dobândirea fericirii individuale. Postmodernitatea a adus schimbări esențiale în domeniul culturii, familiei, politicii și societății. Pierzând încrederea în noțiuni precum „adevăr”, „rațiune”, „progres”, J. F. Lyotard a încercat să se identifice cu condiția comunităților marginalizate. Chiar dacă a reușit să fie influentă, cartea sociologului francez a primit și suficiente critici. Însuși autorul a recunoscut peste ani că în momentul scrierii cărții sale, cunoașterea sa despre știință era destul de limitată, că s-a referit la lucrări pe care nu le citise. Retrospect acesta s-a referit la lucrarea sa ca fiind o parodie și una dintre cele mai slabe lucrări ale sale¹¹. În opinia noastră, abordarea sceptică față de axiomele axiologice pe care se susține civilizația occidentală duce la o prăbușire a acesteia. Criza Occidentului ca motorul ideatic al lumii, manifestată în domeniile economice, sociale, politice și chiar morale va produce efect și asupra spațiului românesc. Deconstrucția valorilor crează o perioadă de haos. Cu toate acestea, aceste provocări axiologice vor duce la o reactualizare și reconstituire a valorilor importante pentru supraviețuirea omenirii.

⁹ Harvey, D., *The Condition of Postmodernity: An Enquiry into the Origins of Cultural Change*, Malden, Blackwell Pub. Inc. 1990, pp. 8-9.

¹⁰ Lyotard, J-F., *The postmodern condition: a report on knowledge*, Minneapolis, University of Minnesota Press, 1984, p. 12.

¹¹ Anderson, P., *The origins of postmodernity*, London, Verso, 1998, pp. 24-27.

Teoriile filosofului francez J. M. Foucault se concentrează asupra legăturii dintre putere și cunoaștere¹². Acesta considera că puterea nu mai este deținută de stat, dar este aflată în diferite locuri, contexte, situații sociale etc. Printr-o micro-analiza a puterii, J. M. Foucault ajunge la concluzia că există o legătură strânsă între putere și cunoaștere sau ceea ce J. F. Lyotard denumea metanarative. J. M. Foucault susținea în prefața lucrării „Anti-Oedip” (1972), scrisă de G. Deleuze și F. Guattari, că pentru a lupta cu „fascismul din capul nostru”, trebuie să folosim capacitățile limbajului uman. Limbajul ca o componentă importantă a culturii este un domeniu de interes pentru postmoderniști. Dacă în modernism exista o delimitare clară între ce se spune (mesajul) și cum se spune (mediul) în postmodernism nu există o separație clară. Considerăm că ideologizarea se poate produce prin controlul limbajului individului, iar acest fenomen este împotriva gândirii critice și libere, principiu menționat în *Declarația Drepturilor Omului* și a nenumărate constituții ale statelor lumii.

Prin munca sa cu grupurile marginalizate ale deținuților și homosexualilor, J. M. Foucault nu încerca să schimbe sistemul, dar să creeze un curent de rezistență, să exercite presiune politică împotriva instituțiilor, tehnicilor și discursurilor de represiune organizată observa D. Harvey¹³. În opinia noastră modernizarea politică era scopul activismului civic a filosofului francez. Scrierile sale au dus la crearea mișcărilor de femei, homosexuali, autonomii teritoriale, etnice, religioase din anii 1960. Cu toate că J. M. Foucault nu era de acord cu eticheta de postmodernist, scrierile sale au fost emblematice pentru acest curent filosofic.

Apreciem că mișcările sociale ce reprezintă minorități (etnice, rasiale, sexuale) sunt profund influențate de teoria filosofului francez, iar limbajul este domeniul lor de activitate. Prin urmare etichete asociate negativ în cadrul societății se încearcă a fi schimbate în denumiri pozitive sau neutre: homosexual – *gay* (trad. fericit), pedofil – *minor attracted persons* (trad. persoane atrase de minori), țigan – *rom* etc. Toate aceste schimbări se fac în numele nondiscriminării și ale toleranței valorice ale societății postmoderne. Dacă Aristotel recunoște în toleranță și apatie ultimele virtuți ale unei civilizații care moare, în timp ce filosoful britanic G.K. Chesterton percepe toleranța ca fiind virtutea oamenilor fără convingeri, pentru postmoderniști acestea sunt în vârful ierarhiei valorilor. De exemplu, în Canada pentru prima dată în dreptul comun britanic, prin legea C-16¹⁴ din iunie 2017, statul mandata cuvintele prin care cetățenii trebuie să se refere la grupurile minoritare protejate. În caz că cetățenii nu respectau aceste cuvinte, primeau amenzi, iar în cazul neachitării acesteia riscau chiar închisoarea pentru exprimarea liberă și conform propriei conștiințe. Noua lege canadiană presupune dacă o persoană născută bărbat, cu cromozoni XY, care se identifică ca fiind

¹² Foucault, M., *Les Mots et les choses*, Paris, Éditions Gallimard, 1966, pp. 45-52.

¹³ Harvey, D., *The Condition of Postmodernity: An Enquiry into the Origins of Cultural Change*, Malden, Blackwell Pub. Inc., 1990, p. 46.

¹⁴ Dragicevic, N., *Canada's gender identity bill C-16 explained* www.cbc.ca/cbcdocs/pov/features/canadas-gender-identity-rights-bill-c-16-explained [accesat 13.04.2019].

femeie și insistă să i te adresezi cu pronumele de gen feminin, perpetuarea adresării cu pronume masculine presupune o amendă, toate în numele nondiscriminării și combaterea „discursurilor de ură”. În opinia noastră cenzurarea limbajului, legiferarea folosirii unor termeni (de ex. tovarăș, pronume de gen nonconforme sexului), sunt folosirea teoriilor lui J. M. Foucault și altor postmoderniști pentru a obține scopuri politice și anume iluzia unei egalități între indivizi și distrugerea ordinii creștine și capitaliste. Totalitarismul ideologic se manifestă prin cenzurarea limbajului persoanei, iar alterarea conștiinței umane se produce prin mandatarea folosirii unor anumiți termeni. Libertatea persoanei de a identifica natura înconjurătoare prin intermediul caracteristicilor acesteia este masacrată de un drept închipuit la confort psihologic toate printr-un truc verbal postmodernist, când disconfortul psihologic este echivalat cu violența psihologică și chiar cea acțională.

În lucrarea *Postmodernization: Change in advanced society* (1992) cercetătorii britanici S. Crook, J. Pakulski și M. Waters au făcut o analiză a trecerii de la societatea modernă la cea postmodernă referindu-se la șase parametri: cultura, statul, inegalitatea, politica, organizarea muncii, știința și tehnologia¹⁵. Cultura pierde aura ei de sacralitate și se transformă în comoditate, de la statul lui T. Hobbes – reprezentat printr-un luptător, statul postmodern devine o mămică protectoare și chiar intruzivă în intimitatea cetățeanului. În cadrul crizei COVID-19 observăm o mutație periculoasă între două arhetipuri: pe de o parte arhetipul junghian al mamei posesive care intră în intimitatea cetățeanului (de ex: poartă mască, stai la distanță, spală-te pe mâni, stai în casă etc.) cu leviatanul lui Hobbes care folosește ca metodă de presiune politică preferată forța statului (amendă, amenințare, limitarea din drepturi etc.)

Considerăm că inegalitatea economică a sexelor și reacția acestora la crize sociale și sanitare este cauzată de natura diferită a bărbaților și femeilor. La oameni ca și la alte mamifere femela are capacitatea nașterii și alăptării, și rolurile asociate cu grijă față de pui sau socializarea lor. Societatea postmodernă pune egalitatea în vârful ierarhiei valorice, în timp ce societatea tradițională creștină pune acolo un ideal universal-simbolic reprezentat prin Dumnezeu sau prin modelele sfinților. Cu toate acestea, urmărirea unor imperative ideologice precum egalitatea, neagă anume diferențele între abilitățile, voința și naturile indivizilor, iar principiul universal al complementarității extremelor, reprezentat pe deplin în culturile lumii este alterat în forma sa postmodernă – egalitatea. În același timp aristocrația și burghezia masculină, este contestată de o nouă elită economică unde femeile sunt tot mai mult reprezentate.

Dacă modernitatea a adus asocierea muncitorilor cu partidele de stânga, în timp ce patronii și birocrății aveau simpatii de dreapta, în postmodernitate s-au spart aceste alianțe. Scăderea suportului pentru partidele tradiționale a fost con-

¹⁵ Crook, S., Pakulski, J., Waters, M., *Postmodernization, change in advanced society*, London, SAGE Publications, 1992, pp. 63-65.

firmată de cercetători cu diferite viziuni politice. Neîncrederea nu a scăzut activismul politic, acesta fiind imperativ în aceste condiții: „noua politică“, implicarea intensă în societatea civilă a devenit noua formă de acțiune. Acestea sunt unele dintre tezele prezentate în lucrarea lui S. Crook, J. Pakulski și M. Waters. Cu toate că analiza este corectă și profund documentată cartea nu vine cu soluții pentru status quo. În opinia noastră, o resacralizare a lumii, înțelegerea modelelor tradiționale care au permis existența civilizației umane, ar oferi umanității șanse pentru provocările sociale, ecologice, politice, economice ale secolului al XXI-lea.

Procesul de modernizare și ajustare la imperativele timpului a sistemului internațional și național al securității este unul continuu și necesită permanent noi idei și propuneri de îmbunătățire și de eficientizare, deoarece în perioada contemporană asigurarea securității umane a devenit o preocupare complexă și multidimensională, încorporând astfel de componente precum securitatea personală, de mediu, a sănătății, alimentară, a comunității, securitatea politică și economică¹⁶.

În contextul nevoii acute de modernizare a Republicii Moldova și României, accesul la valorile, potențialul economico-social, mecanismele, instituțiile regionale, modelele și fondurile Uniunii Europene, concurează cu oportunitățile promovate în principal de Federația Rusă¹⁷. Apropierea de UE are tendința, în ultimele decenii, să genereze pentru Republica Moldova un șir de amenințări și riscuri de destabilizare internă (socială, economică și politică, inclusiv prin manipulare mediatică, prin intermediul regiunii separatiste transnistrene, regiunii autonome găgăuze sau al unor forțe politice locale)¹⁸. În contextul amplificării în ultimul deceniu a confruntărilor hibride pe plan mondial, considerăm că miza amenințărilor și tentativelor de șantajare a autorităților de drept din Republica Moldova, provenind de la promotorii politicilor integraționiste în spațiul estic, constă în a menține cât mai mult timp posibil Republica Moldova ca satelit geopolitic al Federației Ruse, uneori chiar contrar intereselor sale naționale, inclusiv în detrimentul fortificării securității sale umane. Pentru atingerea acestor scopuri se recurge, cel mai des, la reanimarea unor mecanisme de manipulare în masă,

¹⁶ Sprincean, S., „Priorități și imperative ale securității umane în procesul de modernizare socială“, *Știința în Nordul Republicii Moldova: realizări, probleme, perspective, Conferința națională cu participare internațională consacrată aniversărilor de 70 de ani de la constituirea Instituțiilor de Cercetare Științifică din Moldova, 55 de ani de la fondarea Academiei de Științe a Moldovei, 10 ani de la fondarea Filialei Bălți a Academiei de Științe a Moldovei, (Ed. a 2-a), 29-30 septembrie 2016, Bălți* / col. red.: Valeriu Capcelea (coord.) [et al.], Bălți, Foxtrot, pp. 219-223, p. 220.

¹⁷ Sprincean, S., „Securitatea umană și modernizarea democratică a Republicii Moldova“, în: *Perspectivă și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației, conferința științifică internațională, 7 iunie 2016, Cahul*. / com. șt.: Ioan-Aurel Pop [et al.]. Vol. 1, Cahul: Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu“ (Tipogr. „Centrografic“), 2016, pp. 25-30, p. 26.

¹⁸ Sprincean, S., „Asigurarea securității umane și modernizarea sociopolitică a Republicii Moldova“, în: *Statul, securitatea și drepturile omului în condițiile societății informaționale: Materialele conferinței științifico-practice internaționale (Departamentul Drept Public, Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova)*, [13-14 decembrie 2018, Chișinău] / coord.: Rodica Ciobanu, Veronica Mocanu; col. red.: Andrei Negru [et al.], Chișinău, Artpoligraf, 2019, pp. 487-500, p. 488.

se induce în societate o insatisfacție generală și o frică ale populației de instabilitate sociopolitică și financiar-economică, frica de o eventuală escaladare armată a conflictului transnistrean, de subdezvoltare și sărăcie. Cel mai important factor în plan local pe care mizează agresorul în acest război hibrid, este menținerea nostalgiilor sociopolitice ale electoratului din Republica Moldova pentru un regim autoritar și paternalist de tip sovietic, nostalgii care sunt exploatare periodic în interes geopolitic în scrutinele electorale, deci pe cale democratică dar cu scopuri regresive pentru populația autohtonă, în planul securității sale umane.

Astfel, eventualele politici și strategii de securitate umană cu referință la asigurarea siguranței persoanei în baza unor principii general umane nu pot fi conceptualizate ca simple acte juridico-politice, ci mai degrabă ca elemente normative generatoare de transformări sociale și politice semnificative în general, și de modernizare a sectorului securității în particular, aplicând diferite abordări conceptuale și perspective teoretice, solicitând instituții specializate, mijloace alocate și semnificative resurse umane¹⁹.

Securitatea umană și siguranța omului reprezintă componente importante ale procesului de modernizare și eficientizare a sistemului de asigurare a securității atât la nivel național, cât și internațional, mai cu seamă prin potențialul conceptual-metodologic specific acestor noi domenii. Totodată, securitatea umană și siguranța persoanei exercită una asupra alteia o presiune investigațională permanentă, în condiții de concurență obiectuală, care se va solda cu apropierea și unificarea, într-o anumită măsură, a aparatelor lor categoriale și conceptual-metodologice, ceea ce va spori importanța și rolul abordării comune a concepției siguranței persoanei și securității umane asupra problematicei omului și locului său central în sistemul de asigurare a securității.

Menirea și scopul concepției siguranței persoanei și securității umane, precum și a dezvoltării durabile, este de a oferi o perspectivă nouă de modernizare și îmbunătățire a vieții umane prin soluționarea celor mai grave probleme cu care se confruntă, prin schimbarea mentalității față de propria existență și propria valoare a persoanei umane care să conducă la transformări calitative la nivel colectiv, dar și la nivelul biosferei și mediului de viață al omului, iar rolul informației și memoriei sociale este să asigure o conexiune sigură între cele trei planuri ontologice: trecut, prezent și viitor, pentru a nu pierde viziunea de ansamblu asupra perspectivelor și tendințelor de evoluție a omenirii pe parcursul întregii sale existențe în contextul transformărilor rapide și profunde din perioadă contemporană.

¹⁹ Sprincean, S.; Becciu, S., „Importanța societății civile și a grupurilor de presiune pentru asigurarea securității proceselor decizionale“, în: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe politice* [Chișinău], Nr. 2, 2017, pp. 85-98, p. 88.

Precizare

Articolul este elaborat în cadrul proiectelor de cercetare:

- 20.80009.1606.05 *Calitatea actului de justiție și respectarea drepturilor persoanei în Republica Moldova: cercetări interdisciplinare în contextul implementării Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.*
- 20.70086.13/COV *Atenuarea impactului negativ al pandemiei COVID-19 asupra funcționalității instituțiilor puterii de stat din Republica Moldova.*

BIBLIOGRAFIE

- Anderson, P., *The origins of postmodernity*, London, Verso, 1998.
- Бек, У., *Общество риска. На пути к другому модерну* / Пер. с нем. В. Седельника и Н. Федоровой; Moscova, Прогресс-Традиция, 2000.
- Crook, S., Pakulski, J., Waters, M., *Postmodernization, change in advanced society*, London, SAGE Publications, 1992, pp. 63-65.
- Dragicevic, N., *Canada's gender identity bill C-16 explained* www.cbc.ca/cbcdocs/pov/features/canadas-gender-identity-rights-bill-c-16-explained [accesat 13.04.2019].
- Duignan, B., *Postmodernism* www.britannica.com/topic/postmodernism-philosophy [accesat 20.08.2019].
- Foucault, M., *Les Mots et les choses*, Paris, Éditions Gallimard, 1966.
- Harvey, D., *The Condition of Postmodernity: An Enquiry into the Origins of Cultural Change*, Malden, Blackwell Pub. Inc., 1990.
- Harvey, D., *The Condition of Postmodernity: An Enquiry into the Origins of Cultural Change*, Malden, Blackwell Pub. Inc. 1990.
- He, C., *Modernization science: The principles and methods of national advancement*, Berlin, Springer, 2012.
- Inglehart, R., *Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies*, Princeton, University Press, 1997.
- Lyotard, J.-F., *The postmodern condition: a report on knowledge*, Minneapolis, University of Minnesota Press, 1984.
- Sprincean, S., „Perspectivă bioetică și politică de modernizare a sectorului securității umane în Republica Moldova“, *Filosofia și perspectiva umană: Materialele Conferinței Științifice consacrată Zilei Mondiale a Filosofiei. 17 noiembrie 2016*, Chișinău, UnAȘM (Tipogr. „Biotehdesign“), 2017, pp. 64-69.
- Sprincean, S., „Priorități și imperative ale securității umane în procesul de modernizare socială“, *Știința în Nordul Republicii Moldova: realizări, probleme, perspective, Conferința națională cu participare internațională consacrată aniversărilor de 70 de ani de la constituirea Institutului de Cercetare Științifică din Moldova, 55 de ani de la fondarea Academiei de Științe a Moldovei, 10 ani de la fondarea Filialei Bălți a Academiei de Științe a Moldovei*, (Ed. a 2-a), 29-30 septembrie 2016, Bălți / col. red.: Valeriu Capcelea (coord.) [et al.], Bălți, Foxtrot, pp. 219-223.
- Sprincean, S., „Securitatea umană și modernizarea democratică a Republicii Moldova“, în: *Perspectivă și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației, conferința științifică internațională, 7 iunie 2016*, Cahul. / com. șt.: Ioan-Aurel Pop [et al.]. Vol. 1, Cahul: Universitatea de Stat „B. P. Hașdeu“ (Tipogr. „Centrografic“), 2016, pp. 25-30.
- Sprincean, S., „Asigurarea securității umane și modernizarea sociopolitică a Republicii Moldova“, în: *Statul, securitatea și drepturile omului în condițiile societății informaționale: Materialele conferinței științifico-practice internaționale (Departamentul Drept Public, Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova)*, [13-14 decembrie 2018, Chișinău] / coord.: Rodica Ciobanu, Veronica Mocanu; col. red.: Andrei Negru [et al.], Chișinău, Artpoligraf, 2019, pp. 487-500.

- Sprincean, S., „Unele contribuții ale comunității internaționale la depășirea crizei globale prin aplicarea mecanismelor bioetice de modernizare a politicului“, *Anuar științific / Inst. de relații internaționale din Moldova (IRIM)*; col. red.: V. Beniuc (red.-șef) [et. al.], Vol. 10, Chișinău, Print-Caro, 2012, pp. 70-78.
- Sprincean, S., Becciu, S., „Ethical perspective on the phenomenon of political influence in Antonio Gramsci's works“, *Професійна та корпоративна етика на сучасному етапі розвитку соціогуманітарного знання: матеріали науково-практичної конференції* (Київ, 23-24 листопада 2017 року), 2018, pp. 75-79.
- Sprincean, S.; Becciu, S., „Importanța societății civile și a grupurilor de presiune pentru asigurarea securității proceselor decizionale“, în: *Revista de Filosofie, Sociologie și științe politice* [Chișinău], Nr. 2, 2017, pp. 85-98.
- Sprincean, S.; Becciu, S., The assuring human security in the conditions of intensification of global process of social-political pressure, *Гуманитарное знание и духовная безопасность: сборник материалов IV Международной научно-практической конференции* (г. Грозный, 1-3 декабря 2017 г.), Махачкала, ЧПУ, АЛЕФ (ИП Овчинников), 2017, pp. 514-519.